

MUZIEJUS ĮSIGIJO DEVYNIS SAVITUS MAŽOSIOS PLASTIKOS KŪRINIUS

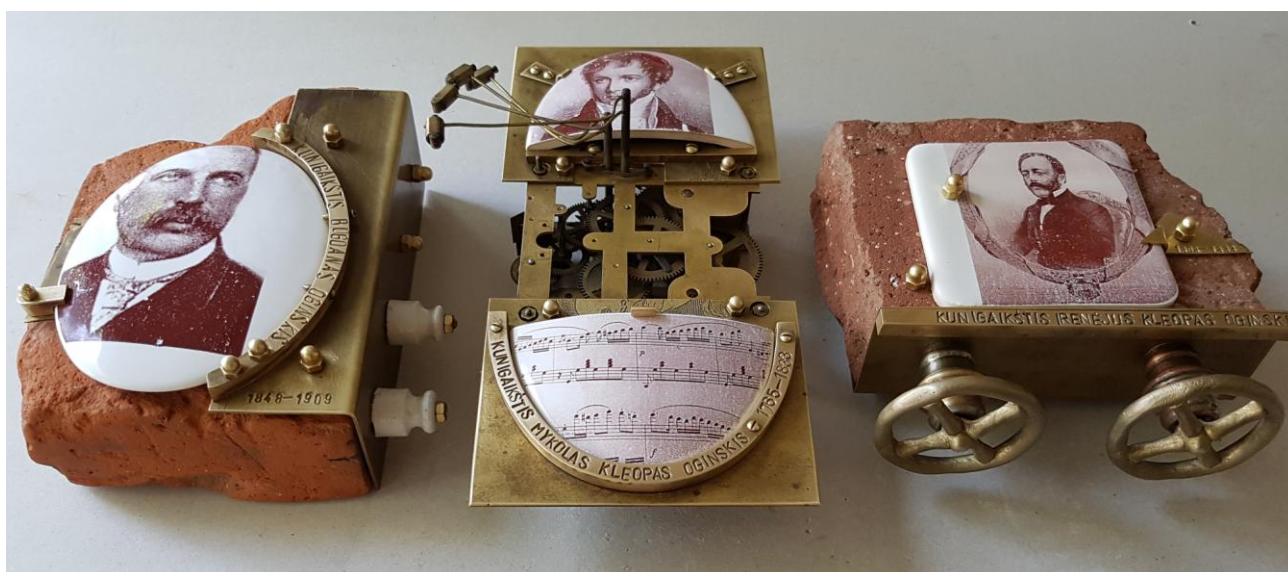
Mažosios plastikos darbai muziejų ekspozicijose vizualiai patrauklūs įvairioms lankytojų grupėms, juolab kad juose netik užšifruotas individualaus asmens kūrybinis pradai, jie dar ir puikūs platesnės istorinės informacijos šaltiniai. 2019 m. pradžioje Žemaičių muziejuje „Alka“ parengtas ir Lietuvos kultūros tarybai pateiktas projektas „Savitų, autentiškų mažosios plastikos kūrinių įsigijimas muziejaus ekspozicijų papildymui“. LKT projektą finansavo.

Raimondas Petrikas

Žemaičių muziejaus „Alka“
Istorijos skyriaus vedėjas,
projekto vadovas

Projektu siekta įsigyti kilnojamųjų kultūros vertybių – medalių – ir tuo užtikrinti tvarų muziejaus numizmatikos kolekcijos kaupimo procesą, galimybę reikšmingais kūriniais papildyti esamas bei naujai kuriamas ekspozicijas, parodas. Tam tikslingai pasirinkti keturių profesionalių mažosios plastikos kūrėjų devyni darbai. Visi autoriai – Lietuvos dailininkų sąjungos nariai, įvairių medalių kūrėjų stovyklų ir parodų dalyviai. Darbai atrinkti atsižvelgus į jų unikalumą, savitumą, aktualumą, atitikimą temai, kelti aukšti reikalavimai ne tik meniniam, ikonografiniam vaizdui, bet ir jų perteikiamai istorinei informacijai.

Lietuvos kultūros taryba projektą įvertino teigiamai ir jam skyrė finansavimą. Po neilgų, bet intensyvių derybų su medalių autoriais, žymiai daugiau laiko užėmusio dalies kūrinių pagaminimo pagal sukurtas gipsines formas, didelio atidumo pareikalavusio pirkimo sutarčių, perdavimo-priėmimo aktų parengimo, muziejinės vertybės pasiekė savo naujuosius namus – muziejų.

R. Inčirausko medalių ciklas „Kunigaikščiai Oginskiai“

Džiugu, kad pavyko įsigyti visus pageidautus darbus – devynis mažosios plastikos objektus –, žyminčius svarbius Lietuvos, Žemaitijos, Telšių krašto istorijos įvykius, asmenybes. Savo originalumu, savita kūrybine technika, autentiškomis medžiagomis išsiskiria profesoriaus Romualdo Inčirausko medalių ciklas „Kunigaikščiai Oginskiai“. Šį ciklą sudarantys trys medaliai – „Kunigaikštis Mykolas Kleopas Oginskis. 1765–1833“, „Kunigaikštis Irenėjus Kleopas Oginskis. 1808–1863“ ir „Kunigaikštis Bogdanas Oginskis. 1848–1909“ – skirti senos LDK didikų giminės atstovams, pasižymėjusiems muzikinėje, ūkinėje, progresyvių naujovių diegimo Lietuvoje srityse. R. Inčirausko darbai – savitas ikonografijos išmanymo, emocionalumo, konstruktyvumo ir meistriškumo derinys. Jo medaliai suartina vaizduojamąją ir taikomąją dailės, peržengia tradicinio medalio rėmus. Derindamas reljefus su skulptūrinėmis formomis, taikomosios dailės objektais, architektūros elementais, R. Inčirauskas suformavo naujos rūšies medalius. Dviejuose įsigytuose medaliuose panaudotos autentiškos plytos iš buvusio Rietavo dvaro griuvėsių.

P. Baronas. Aleksandras de Šuazelis-Gufje 1821–1896

Žemaitijos dvarų paveldo įamžinimui tokie pat artimi Petro Barono kūriniai „Juzefas Perkovskis 1896–1940“ (dvipusis) ir „Aleksandras de Šuazelis-Gufje 1821–1896“. Tai bajoriškos kilmės asmenybės, pasižymėjusios grafikos, žemaičių liaudies dailės studijų, fotografijos srityse. Dar vienas P. Barono dvipusis medalis „Chaimas Kaplanskis 1860–1935“, dedikuotas pirmajam Telšių fotografui, reikšmingos žydų diasporos atstovui.

P. Baronas. Chaimas Kaplanskis 1860–1935

Ne mažiau svarbūs, įdomūs ir informatyvūs kiti kūriniai – Gedimino Žuklio mažosios plastikos darbas „Akto signatarai“ sukurtas minint 100-ąsias Lietuvos valstybės atkūrimo metines. Skaistės Žilienės dvipusiai medaliai „Karo aviacijos viršininkas, generolas, inžinierius Antanas Gustaitis 1889–1941“ ir „Karo lakūnas, vyr. leitenantas, inžinierius Jurgis Dobkevičius 1900–1926“ – lyg detalus įvadinis pasakojimas, vedantis prie legendinio „Lituanicos“ skrydžio, kurio 85-mečio proga darbai ir sukurti.

S. Žilienė. Karo lakūnas, vyr. leitenantas, inžinierius Jurgis Dobkevičius 1900–1926

Tiesa, nors ir atkeliavę į muziejų, minėti devyni kūriniai automatiškai eksponatais netapo. Kad tokiais būtų kiekvienas jų dar turėjo atlaikyti skvarbų muziejaininko žvilgsnį, pajusti jo rankų

šilumą: apžiūrėta vertybių būklė, padaryti išmatavimai, konsultuotasi su autoriais, kokios medžiagos, kūrybinės technikos vingrybės naudotos gamyboje. Medaliai aprašyti priėmimo–perdavimo aktuose – tai lyg vertybės paraiška tapti eksponatu, jiems išrašytos kortelės – savotiška ID (tapatybės) kortelė, galiojanti muziejaus viduje. Ir tik po rinkinių komisijos posėdžio, jo nariams pritarus, devyniems mažosios plastikos kūriniais „suteiktas“ eksponato vardas. Su šiuo vardu gaunama ir privilegijų, ir įpareigojimų. Iš vienos pusės žiūrint, muziejininkas eksponatą rūpestingai supakuoja ir patalpina saugykloje, kur šio nepasiekia jokie neigiami – saulės, drėgmės, dulkių ir kt. – poveikiai. Kitą vertus, eksponatas yra pasiruošęs bet kurią minutę palikti savo ramų bei saugų prieglobstį ir keliauti į muziejaus parodų ir ekspozicijų sales, skleisti savyje užkoduotą žinią.

Kalbant konkrečiai apie šiuos naujai įsigytus eksponatus, visiškai „poilsio“ neturėjo R. Inčirausko sukurtas medalių ciklas „Kunigaikščiai Oginskiai“. Šie kūriniai deponuoti ir šiuo metu eksponuojami Žemaičių dailės muziejuje Plungėje. Ilgai muziejaus saugyklose užsigulėti neturėtų ir kiti įsigytieji eksponatai – jie papildys numizmatikos, istorijos, naujai planuojamas ekspozicijas, išvys dienos šviesą parodose.